

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Cursus studiorum monasticorum, sive series sublimium disciplinarium - Cod. Ettenheim-Münster 99-110

Theologica universa - Ettenheim-Münster 108 - Tom. II

Cartier, Gallus

[S.l.], 1795

§3

[urn:nbn:de:bsz:31-111018](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111018)

Resp. 2°. Neg. maj. Cum enim voces 401.
ex hominum institutio, non autem ex natu-
ra sua, sint significativa, possunt pro vario
usu et recepta consuetudine, modo unum,
modo vero aliud significare.

S. Tertius.

29.

De Invocatione Sanctorum.

Quamvis qui, ut S. precedenti an-
notavimus, inter Protestantes sunt magis
eruditi et perspicaciores cultum, qui Sanctis
exhibetur, non improbare videantur, ta-
men idorum invocationem velut idololatriam
et Christi Mediationi ac Redemptioni op-
positam rejiciunt, vestigiis Vigilantium Sa-
culi quarti Haeretici, et Petrobusianorum
Sauli 12^{mi} Haesiarcharum insistentes.

Vigilantius enim, ut patet ex li-
bro, quem adversus eum habente Saulo
quarto S. Hieronymus scripsit, primus inter
Christianos docuit, Sanctos in coelis cum
Christo regnantes nullo modo pro viventi-
bus orare; unde conclusit eos invocari non
posse aut debere.

Saulo 12mo teste S. Bernardo Serm.
66. in Cant. Henriciani, seu Petrobusia-
ni, et Apostolici apertiis Sanctorum in-
vocationi bellum indinere: quippe qui
docuerunt, impium esse per preces ad
Sanctos recurrere.

col 3 p. 19.

Saulo denique 16to Lutherus, ut
patet ex libris, quos ad Waldenses scripsit,
et Calvinus Institutionum lib. i. c. 14. S. 12.
quatuor contra Sanctorum invocationem
docuerunt, 1°. Ex divinis litteris non ha-
beri, quod Sancti in altera vita pro viven-
tibus orant. 2°. Si Sancti orant, eos non
orare nisi in genere pro tota electorum

402. Ecclesiâ, non autem specialiter, hoc est pro
his aut illis hominibus in particulari. 3.º
Inutile et illicitum esse Sanctos in coelis
regnantes invocare, cum, ajunt, viven-
tium preces minime cognoscant. 4.º De-
nique per eam praxim non parum obsur-
vari gloriam Christi, qui unicus est media-
tor noster et intercessor. Quos sentiunt
Protestantes omnes.

At contra Ecclesia Catholica docet,
Sanctos in coelis cum Christo regnantes suas
orationes Deo pro hominibus offerre, pro-
inde bonum ac utile esse eos invocare.
Mandat, inquit Concilium Tridentinum sess.
15. Sancta Synodus omnibus Episcopis, et
cæteris docendi munus et curam sustinen-
tibus, ut fideles diligenter instruant, do-
centes eos, Sanctos unâ cum Christo regnan-
tes orationes suas pro omnibus Deo offerre,
bonum atque utile esse suppliciter eos in-
vocare, et ob beneficia impetranda à Deo
per filium ejus Jesum Christum Dominum
nostrum, qui solus noster Redemptor et
Salvator est, ad eorum orationes, opem,
auxiliumque confugere.

Consequenter ad hanc Concilii Tri-
dentini doctrinam fatentur Catholici, nul-
lum esse præceptum divinum invocandi
Sanctos; imò nequidem existit Ecclesia
præceptum, omnes et singulos fideles ad
invocationem Sanctorum obligans. Et
verò nullum ejusmodi præceptum neque
in Scripturâ, neque in Traditione, ne-
que in decretis Ecclesie reperitur. De hoc
igitur solum questio est Catholicos inter
et Protestantes, num scilicet Sanctorum

*G*ravi tamen culpa
non vacaret, et sa-

invocatio licita bona et utilis sit. Exiipe

B. Virginem, cuius Salutationem Angelicam cum eiusdem invocatione conjunctam ad discere tenentur fideles omnes ex universali Ecclesie consuetudine vim legis habente.

403.
litis hae negligens haberetur, qui vel ex incuria, multo magis ex contemptu, tam piis ac laudabilem usum non observaret.
30.

Conclusio.

Bonum est atque utile invocare Sanctos, ut pro nobis ad Deum intercedant.

Prob. 1° Exemplis, quae S. Scriptura suppeditat. Abraham Gen. 18. in gratiam Sodomitarum Angelum invocavit. Etc. 19. Loth ab Angelo Supplex postulavit, quod obtinuit, ne vobis Sedor exindio deleretur: cui Angelus respondit: Suscepi preces tuas, ut non subvertam urbem, pro qua locutus es. Gen. 32. Jacob adversus Angelum luctatus est: cuius efflagitavit, et obtinuit benedictionem. Et c. 48. Joseph hanc Angelorum benedictionem pro filiis suis apprecatur. Et vero equum est Angelorum opem apud Deum implorare, ut quorum cura ac tutela Deus nos commisit, Ps. 90. v. 11. Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. In manibus portabunt te ne forte offendas ad lapidem pedum tuum. Qui pro nobis Deum deprecantur, Zachar. i. v. 12. Domine exercituum, inquit Angelus ad Deum, usquequo tu non misereberis Jerusalem et Urbium Iuda, quibus iratus es? Qui orationes nostras Deo offerunt, Tob. 12. v. 17. Quando orabas, ait Angelus Raphael ad Tobiam, cum lacrymis.... ego obtuli orationem tuam Domino. Quod si ergo Angelos invocare bonum et utile est, quidni etiam bonum et utile erit Sanctos, qui aequae Spiritus sunt ac ii, atque una cum ipsis in caelo regnant invocare?

Col 4/20

iter, locut pro
stimulari.
Sanctos in caelo
ajunt, vivon
gnoscent. fide
non parum ob
u minus est vob
Luis huius
ia Catholica
isto regnante
ibus offer
pe eos inv
Tributa
ibus Episc
curam sub
ter instruant
in Christo regna
ibus Deo offer
Suppliciter eos in
a impetranda a
Christum Dominum
in celebrator et
rationes, opem
hanc Conclit Tr
antur Catholica
inum invocant
existit Ecclesia
regulos Tribles a
um obligans, et
proceptum reg
Traditione, in
reperitur. De
Catholicos mlti
bilicet Sanctos
atitit. Exij

Et verò non modo Angelos, sed et Santos
 pro nobis preces ad Deum fundere certissimis
 Scripturae exemplis manifestum est. Enodi
 32. v. 12. et 13. Moyses sic Deum orat: Esto pla-
cabilis super nequitiam populi tui. Recordare
Abraham, Isaac, et Israël servorum tuorum.
 Et Daniel. 3. v. 35. Azarias sic Deum depre-
 catur: Neque auferas misericordiam tuam
à nobis, propter Abraham dilectum tuum,
et Isaac servum tuum, et Israël Sanctum
tuum. Quibus locus Abraham, Isaac, et
 Jacob adhibentur tanquam Intercessores
 apud Deum. Unde etiam Job. 5 v. 1. ex vulga-
 tà utique sententià sic Jobum adloquitur
 Eliphaz: Voca ergo, si est, qui tibi responde-
at, et ad aliquem Sanctorum convertere.
 Jeremie etiam 15. v. 1. De Moysse et Samuele
 jam dudum mortuis hæc per Prophetam dicit
 Deus: Si steterit Moyses et Samuel coram
me, id est, etiamsi me deprecati fuerint,
non est anima mea ad populum istum. Item
 lib. 2. Machab. c. 15. v. 12. Judas in visu vi-
 dit Oniam jam defunctum, qui fuerat Sum-
 mus Sacerdos orare pro omni populo Judæo-
 rum. Ab eodem etiam Onia hæc audivit, hic
est fratrum amator et populi Israël. hic
est qui multum orat pro populo et universâ
sanctâ civitate, Jeremias Propbeta Dei.

Prob. 20. Ex Traditione Ecclesie
 Patrum. In Actis Martyrii tum S. Igna-
 tii in Antiochenâ Sede S. Petri post Evo-
 dium Successoris, tum S. Polycarpi, qui
 Joannis Apostoli Discipulus fuit, legimus
 illos Sanctos Martyres à fidelibus hujus età-
 tis invocatos fuisse.

S. Irenæus, qui an. 201. vel 202.
 obiit, ac proinde sæculò secundo Ecclesie flo-
 ruit, lib. 5. adversus hæres. c. 19. Mariam

comparans cum Eva, ait: Quemadmodum 405.
enim illa per Angeli sermonem seducta est, ut
effugeret Deum, pravaricata verbum eius;
ita et haec per Angelicum sermonem evan-
gelizata est, ut portaret Deum, obediens ver-
bo eius. Et si ea inobedierat Deo; sed haec sua-
la est obedire Deo, ut virginis Eva Virgo
Maria fieret advocata.

Origenes, qui obiit an. 254. Hom.
3. in Cant. Omnes sancti, inquit, quidem haec
vita discesserunt, habentes adhuc charitatem
erga eos, qui in hoc mundo sunt, si dicantur
curam gerere salutis eorum, et invocare eos
precibus suis, atque interventus suo apud De-
um; non erit inconveniens; scriptum
namque est in Libris Machabaeorum, hic
est Jeremias propheta Dei, qui semper
orat pro populo Dei. Et Hom. 26. in
c. ii. Num. quis dubitat, inquit, quod sancti
quique Patrum et orationibus nos
juvent, et gestorum suorum confirmant
exemplis.

S. Cyprianus* Ep. 57. ad Cornelium **obiit an. 258.**
Papam, rogat, ut qui ex alterutro prior e
vita discesserit, pro superstitibus, aliisque
fratribus divinam imploret misericordiam.
Memores, inquit, nostri invicem sumus,
concordes atque unanimes, pressuras et
angustias mutuam charitate relevemus;
et si quis isthinc nostrum prior divinae
dignationis celeritate proceperit, perse-
veret apud Dominum nostra dilectio; pro
fratribus ac Sororibus nostris apud miseri-
cordiam Patris non cesset oratio.

Eusebius, qui obiit an. 340. lib. 13.
Praep. Evang. c. ii. haec ait: Quae quidem in

406. hominum Deo charissimorum obitu egregie
conveniunt, quos vere pietatis milites ju-
re appellaveris. Nam et eorum sepulchra
celebrare, et preces ibi rotaque munera
re, et beatas idorum animas venerari con-
herimus, idque à nobis merito fieri sta-
tuimus.

ad 5. p. 21.

Obiit an. 420.
Scipsit autem con-
tra Vigilantium
circa finem 4ti
Eclesia Sauli.

S. Hieronymus, lib. adversus Vigilantium, ex professo rem nostram agit. Dicit
in libello tuo, inquit adloquens Vigilanti-
um, quod dum vivimus, nuntius pro nobis
orare possumus; postquam autem mortui
fuimus, nullius sit pro alio exaudienda ora-
tio. praestitum cum Martyres ultiones sui
Sanguinis obsecrantes, impetrare non qui-
verint. Si Apostoli et Martyres adhuc in
corpore constituti possunt orare pro ceteris,
quando pro se adhuc debent esse solli-
citi, quanto magis post coronas, victorias et
triumphos? Unus homo Moyses sexcentis mil-
libus armatorum impetrat à Deo veniam,
et Stephanus imitator Domini sui, et pri-
mus Martyr in Christo pro persecutoribus
veniam deprecatur; et postquam cum
Christo esse coeperint, minus valebunt?

Obiit an. 430.

S. Augustinus, Serm. 17. De verbis
Apostoli, injuria est, inquit, pro Marty-
re orare, cuius nos debemus orationibus
commendari.

Superfluum est ex quarto et sub-
sequentibus saeculis plura hic referre tes-
timonia, cum Protestantes ipsi fateri cogantur, usum invocandi Santos jam quarto saeculo invaluisse.

Prob. 3.º in Conciliis. In Ephesi-
* celebratum fuit nõ, S. Cyrilus eius Praeses, beatum Joannem
an. 431. sub Coe- invocat in Oratione, quam ibi habuit
lestino I. Papa. die huius Sancto sacra.

In Chalcedonensi, ^{Art. ii.} De S. Flavi-
ano dicitur: Flavianus post mortem vivit,
Martyr pro nobis orat.

407.
celebratum fuit
an. 451. sub S. Leo-
ne Summo Pontifi-

In Nicano II. quod est generale VII.
Art. 4. Sanctorum, honorandos esse Sanctos,
et eorum intercessionem postulandas, ut va-
lentes nos familiares reddere Regi omni-
um Deo. Et Art. 6. Ergo, ait, cum timore
Dei omnia faciamus, expetentes etiam
intercessionem intemeratae Dominae nos-
trae et naturae Dei genitricis Semper Vir-
ginis Mariae, atque Sanctorum Angelo-
rum, et simul omnium Sanctorum.

celebratum an. 787.
sub Adriano I. Papa.

Acredit antiquissimarum ac fere
omnium Liturgiarum^{us} usus, in quibus
cum laude Sancti appellantur et invocan-
tur, ut pro nobis intercedere dignentur
in coelis, quorum memoriam veneramus
in terris. Inter alias antiquissimas
Liturgias haec in ea, quae S. Jacobo tribui-
tur legere est: Sanctissima, inviolata,
gloriosissima, benedicta Domina nos-
tra, Dei genitricis, et Semper virginis
Mariae, et omnium Sanctorum ac iusto-
rum memoriam facimus, ut precibus et
intercessionibus ipsorum omnes miserico-
rdiam consequamur.

Liturgia vox grae-
ca idem Latine ac
officium Missae,
ten prout munu-
pare Solemnis Mis-
sale, in quo sibi
et ordo divini
missae officii con-
tinetur.

Prob. 4to Ex beneficiis innume-
ris miraculosis, quae Deus per Sanctorum
intercessionem contulit, ut constat ex
autoribus fide dignissimis, inter quos
S. Augustinus, lib. 22. De civ. c. 8. narrat
plurima miracula, quae coram numerosa
multitudine ad cultum et invocationem
Protomartyris Stephani in Africa fuisse
patrata.

Prob. 5to rationibus Theologicis.
1^a Licetum est ad viros Sanctos, dum in

Collop. 22.

408

terris nobiscum versantur, confugere, ut pro nobis apud Deum intercedant, quem admodum S. Scriptura multis locis declarat. Lib. i. Reg. c. 7. v. 8. Judaei Samuelem alloquentes, Ne cesses, inquit, pro nobis clamare ad Dominum Deum nostrum, ut salvet nos

De manu Philistinorum. Quia et Deus ipse amicos Job jubet ad ejus preces confugere, ut veniam obtineant, Job. c. ult. v. 8. Job autem servus meus orabit pro vobis: faciem ejus suscipiam, p. Apostolus pariter, Rom. 15. v. 30. Obsecro vos fratres, inquit, per Dominum nostrum Jesum Christum et per charitatem S. Spiritus, ut adjuvetis me in orationibus vestris pro me ad Deum. Item 1. ad Thessal. c. 5. v. 25. Fratres, inquit, orate pro nobis. Neque in diffidentur Protestantes. Ergo si Sancti adhuc in terris militantibus honeste ac uti libere invocantur: à fortiori licitum, honestum, et utile est invocare Sanctos in coelis regnantes. Nec enim vel apprensus ratio afferri unquam poterit, cur illud laudabile sit, seius vero istud. Una enim est triumphans in coelis ac in terris dimicans Ecclesia; quotidie recitantes Symbolum, Sanctorum communionem profiterentur; communio autem haec Sanctos spectat tum hic tum in coelis degentes; neque minus grati sunt Deo Sancti in coelis, quam in terris, nec minor est apud eum illorum gratia et auctoritas.

2^a. Protestantes saltem moderatiores merito, inquit Anglus Operum S. Irenei Editor, admittunt, Sanctos in coelis regnantes pro fidelibus vivis universe consideratis intercedere. Ergo et etiam specialiter illos pro fidelibus vivis intercedere admitti debet; neque enim sufficiens ratio offer-

ri potest, cur istud repugnet. Qui enim potest plus, potest et minus, et qui omnibus beneficium prestare potest, utique et illud singulis, adeoque specialiter impertire potest; id profecto aperte evincunt testimonia Scripturae supra a nobis adducta. Consequenter etiam licitum, honestum ac utile erit eos invocare: imò id bonum habet, dato etiam, quod universim duntaxat pro fidelibus vivis intercederent, non vero specialiter; nam utique decet, ut eos, qui pro nobis quovumque Deum modo apud Deum intercedunt, gratiarum actione prosequamur, atque rogemus, ut pro nobis orare Deum non desinant.

Denique probatur Conclusio nostra 6to testimonio Universitatis celeberrima Tubingensis Lutheranismus addita in Ducatu Wirtembergensi; quod testimonium solida probationis loco utique haberi debet, cum certè nullum validius argumentum sit, quam quod ab adversariis petitur; ut sic veritatis inimici, propriis armis illam vindicare et tueri videantur. Igitur famosa hæc Lutherana Universitas, dum an. 1731. manibus Frederici Ludovici Principis Hereditarii Wirtembergici eodem an. 1731. 23. Novembris ætatis suæ 33to defuncti in Aula Academicâ parentaret, hæc defunctum implorabat; Memor esto apud Deum tuorum, qui tam profunde inuervati plorant, acce quovumque ira iudicia. Quod si ergo Lutherani seu Protestantibus Wirtembergis licitum et honestum videtur Principem suum jam defunctum, et post ipsius mortem, invocare et rogare, ut memor eorum esse velit apud Deum, ejusque vram suis precibus ab illis avertat; cur etiam Catholicis licitum et honestum non sit, viros in summâ sanctitate defunctos, et de quorum

Denk auf die bey
Gott der Brinn
für die gott
nun werden, für
der manns von
geist. Epicedii
part. 3. Strophe 14.
quod in perpetram
rei memoriam ad
hujus tractatus de
Incarnatione p. cal-
cem attextimus.

confugit
terterant
multis locis
Judei Samuel
inquant
in nostrum
Lum et
res confus
ult. v. 8
obis: fac
tobis part
es, inquit
stum et
vetis me
Ita
inguit, orate
Protestante
is militantes
no: a postiori
le est invocare
s. Ne enim vel
quam poterit
viro istud. Max
in terris dimiss
tes Symbolum
spitemur, com
petat tum h
ne minus grati
am in terris, ve
m gratia et ante
Littera motiva
s Operum S. Br
netos in oculis
s univerte com
et etiam specia
intercedere aut
fision ratio affe

410. proinde aeternâ beatitudine magis utique certi sunt, quam Wittenbergii de sui Principis salute, invocare, ac rogare, ut ipsorum apud Deum etiam memores esse velint, atque pro

Ed. 9 p. 213.

Adde hic ea, quae ipsis intercedere p^o.

Albertus Haller Medicus Doctor et Professor in Universitate 31. Göttinganae origine Bernensis Calvinista in libro poetico germanico typis vulgato Berna an. 1743. apud Nicolaum Emmaeleum Haller sub hoc titulo: D.

Solventur Objectiones.

Ob. 1° Impium est invocare eum, qui Deus non sit: neque enim invocari debet nisi is, in quem credimus, juxta illud Apostoli Rom. 10. v. 14. Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt? Atqui is in quem credimus, Deus est juxta illud Symboli: Credo in Deum. Ergo cum Sancti non sint Dii, impium est eos invocare.

Albrecht Haller Hymnus de Jure Jurisprudens quidam esse invocare Sanctos, qui adhuc in terris vivunt, inquit Titant; neque enim etiam in eos credimus. Item H. Isaac Steiger deo vando Bron & Gultstrif son.

Resp. 1° Argumentum hoc nimis probat. Ergo nihil. probat enim impium etiam invocare Sanctos, qui adhuc in terris vivunt, inquit Titant; neque enim etiam in eos credimus.

XIV. Trauers = Ode bei Absorption seiner geliebtesten Mariane gebohen non wogt. No vemb. 1736. Strofa 15. pag. 129. Dost Crantz du Got tob lieft gewöhlich sein walt wind für light ist für die; Du wipst mit der Engel Hören dein Lied und ein gebt für mich.

Resp. 2° Dist. maj. Impium est eum tanquam primum ac supremum auctorem bonorum invocare, qui Deus non sit, cone. tanquam intercessorem apud Deum, neg. maj.

De illâ invocationis specie, non autem de istâ intelligitur Apostoli locus, Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt? liquidem immediate ante locum idem haec habentur: Omnis enim qui invocaverit nomen Domini Salvus erit. Neque obstat vox ista invocare: neque enim in Scripturis, ut adversarii fingunt, ei tantum orationi convenit, quae ad Deum immediate dirigitur: liquidem Jacob genes. 48. v. 16. Invocetur super eos nomen meum, nomina quoque Patrum meorum Abraham et Isaac, inquit.

Resp. 3° Neg. maj. ad cuius probationem dist. ant. Invocari non debet nisi is, in quem credimus, fide, quae ei conveniat, cone. Quae ei non conveniat, neg. ant. Si

411.
Des, quâ creditur, Deum esse bonorum omnium
Dominum ac largitorem, Deo soli convenit;
fides vero, quâ creditur, Sanctos aliquid apud
Deum posse, creaturis tribui potest, juxta illud
Apostoli ad Philemonem, v. 4. et s. gratius ago
Deo meo... audiens charitatem tuam et fidem,
quam habes in Domino Jesu et in omnes Sancto-
tos: Hæc vero fides, non autem illa, necessa-
ria est, ut Sanctos invocemus.

Ob. 2.º Christus Matth. c. 6. v. 9. for. 32.
nam orandi præscribens, ait: Sic ergo vos orabi-
tis: Pater noster, qui es in Coelis. Luc. ii. v. 2.
ium oratis, inquit, dicit, Pater p. et v. 9. Be-
tite, et dabitur vobis, à quo? à Deo ipso, qui
solus est celestium beneficiorum auctor ac
largitor. ab Angelis autem et Sanctis nihil
petendum, quia nihil ab ipsis speramus aut
accipimus. Ergo Christus solum Deum orari
voluit.

Resp. neg. cons. 1.º hoc argumentum
hinc et prius nimium probat; probat enim
neque Christum, neque Spiritum Sanctum, ne quid
de Sanctis hæc in terris degentibus loquamur,
esse invocandos et orandos, si nempe solus
Pater sit invocandus et orandus. 2.º igitur
Ibi Christus non prohibet ne alios oremus;
textus enim ille non est exclusivus, sed ad
solum significat, Deum solum ut
supremum bonorum omnium auctorem
ac largitorem orandum esse atque ut in
quo spem omnem nostram collocare debe-
mus, à quo, qui petit accipit. Angeli
autem ceterique Sancti in Coelis degentes
sunt invocandi, ut Dei amici, ut interces-
sores nostri, qui plurimum gratiâ et auctori-
tate apud Deum valent: nempe ut celestem
opem, quâ indigemus, nobis advocent. Hoc
unum ab eis petimus, hoc unum ab eis, pe-

Col Ep. 24

412. ramus; non ut coelestia bona ipsi nobis confe-
rant, absit; sed ut à Deo ea pro nobis impe-
trent. Et hoc sensu intelligendi sunt
quidam Patres, quos Protestantes nobis obji-
ciunt, quando dicunt, Solum Deum invo-
candum esse, nempe Solum Deum et
Christum invocandum esse, ut gratia auc-
torem, ut Mediatorem ac Redemptorem
nostrum; Angelos vero et Sanctos invo-
candos esse ut Dei amicos, ut patronos nos-
tros, intercessores, advocatos.

33. Ob. 3to Invocatio Sanctorum est
injuriosa Christo. Ergo est impia.

Resp. neg. ant. Nam, ut jam ali-
quoties inculcavimus, nulla fit Christo in-
juria per invocationem fidelium Sancto-
rum in terris degentium. Ergo nec per invo-
cationem Sanctorum cum Christo regnan-
tium. Enim vero, ut mox diximus, non
invocamus Sanctos, ut fungantur vice Chris-
ti, vel Christum adjuvent ad impetrandum,
sed ut pro nobis intercedant apud Christum,
et apud Deum per merita Christi.

34. Inst. 1° Per invocationem Sancto-
rum plures mediatores adjunguntur Christo.
Ergo per illam fit injuria Christo, qui tes-
te Apostolo, ad Tim. 1. c. 2. v. 5. unus est me-
diator Dei et hominum.

Resp. 1° ut ad priores objectiones, si-
licet hoc argumentum, si valeat, probare
praxim invocandi Sanctos, qui adhuc in terris
versantur, injuriosam esse Christo, atque per
illam plures ei mediatores adjungi. Ergo hi-
c ut invocatio istorum Christo injuriosa
non est, seu nihil de illius apud Deum me-
diatione detrahit, ita nec invocatio Sancto-
rum, qui coelesti beatitudine aeternum fru-
untur.

Resp. 2°. Dist. ant. Per invocationem
 Sanctorum plures mediatores adiunguntur
 Christo secundarii tantum, con. primarii
 et qui vice Christi fungantur, vel eum adju-
 vent ad impetrandum, neg. ant. Sancti non
 sunt mediatores in sensu, in quo Christus
 est mediator: nempe non sunt mediatores
 primarii, sed ad summum mediatores se-
 cundarii, seu potius intercessores nomine et
 virtute Christi. Nam primarius mediator
 est is, qui nos dato pretio redemit, qui nos re-
 conciliavit Deo per merita sua a nullo alio
 mediatore vim habentia, et per illa sua me-
 rita solus nobis meritus est justificationem,
 salutem et omnia dona Supernaturalia. In
 hoc sensu Apostolus dixit esse unum media-
 torem Christum Jesum, ut patet ex eius verbis
 sequentibus, quae priorum sensum explicant:
Qui dedit redemptionem semetipsum pro omni-
bus. Mediator vero secundarius est
 ille, qui orat pro nobis per merita prima-
 ri mediatore, et in virtute gratiarum à
 primario mediatore acceptarum. Certe
 huiusmodi mediatores gloriam Christi non
 obscurant, immò eam maxime commen-
 dant, cum nil quam merita Christi aut
 eius dona offerant Deo Patri, nihilque
 obtinere velint nisi per merita Christi.
 Et vero Moyses adhuc vivens dicitur in
 Scriptura mediator s. secundarius scilicet:
 nam Dent. c. 5. * ait: Ego sequester * v. 5.
et medius fui inter Dominum et vos in
tempore illo. Et Apostolus, Galat. 3. v. 19.
 dicit legem ordinatam fuisse per Angelos
 in manu mediatoris, nempe Moysis.
 Inst. 2°. Christus ut mediator pri- 35.
 marius intercedat pro nobis. Ergo si

ipsi nobis confes-
 pro nobis impet-
 taligendi sunt
 antes nobis obli-
 um Deum in-
 lum Deum et
 se, ut gratia
 u redemptio
 et Sanctos ma-
 ut patrone
 os.
 io Sanctos
 t impia
 Nam, ut ju-
 a fit Christi
 delium Sancti
 ego nec per in-
 Christo regnan-
 in dicitur, non
 ngantur vice
 ad impetrandum
 ut apud Christum
 Christi.
 ocationem Sancti
 unquantur Christo
 Christo qui ter-
 v. s. unus est
 res obsequens
 valeat, potest
 qui adhuc in tem-
 Christo, alque per
 ulungi. Ergo
 Christo in iurata
 is apud Deum me-
 i invocatio Sancti
 ine atonum pro

220
 220
 220

414. Sancti orant pro nobis, sunt mediatores pri-
marii.

R. G. p. 25

Resp. neg. cons. Quia ingens discrimen est inter orationem Christi, et Sanctorum. Nam oratio Christi nititur meritis ipsi propriis, et ab omni alio prorsus independentibus, quae Patri offert ad impetrandum, quod petit. At Sanctorum oratio nititur meritis Christi, qui est causa meritosa omnium gratiarum et donorum supernaturalium: orant quippe Deum, ei offerendo merita Christi. Et merita, quae ipsi comparant, sunt dona Christi; hanc enim opera bona ex gratia Christi facta, et propter merita Christi à Deo acceptata.

36. Ob. 4to. Deus paratissimus est nos exaudire, nosque magis diligit, quam Sancti. Petite et auipietis, inquit, Joan. 16. v. 24. Et siquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Ibid. v. 23. Ergo, si non impium, saltem inutile est Sanctos invocare.

Resp. neg. cons. Nam licet Deus paratissimus sit nos exaudire, nosque magis diligit, quam unus Sanctus, adhuc tamen magis paratus est nos exaudire, cum Sancti nobiscum orant, quia Sanctos magis amat quam nos, cum sint ipsi gratiores quam nos, utpote nostra charitas vel nulla est, vel plurimum imperfecta: unde Apostolus suo exemplo nos docuit orare Sanctos, ut pro nobis intercedant; et Deus ipse amicus Job ignoscere noluit, nisi peregrina orationem pro illis: Ite, inquit ad ipsos, ad servum meum Job, ut oret pro vobis. Job. 42. v. 8.

Just. S. Chrysostomus Hom. de pro. 415.
37.
factu Evangelii, Ceterum, inquit, non opus
tibi patronis apud Deum... neque enim
tam facile Deus annuit, cum alii pro nobis
orant, ut cum ipsimet orans etiam plu-
rimis plenissimi malis. Ergo inutilem
censuit Sanctorum invocationem.

Resp. neg. cons. Hic S. Chrysosto-
mus questio non est de Sanctis in coelo re-
gnantibus, sed de patronis adhuc in vi-
ta degentibus, nam ibidem ait: Non est
opus multo discursum, ut blandiare aliis.
S. Chrysostomus ergo eos tantum hic arguit,
qui se orare volunt, sed, ut se cola-
re eximant, pauperibus, qui pro ipsis
orant, eleemosynas largiuntur: Neque
enim, inquit, tam facile Deus annuit,
cum alii pro nobis orant, ut cum ipsimet
orans. Vide eundem S. Doctorem
Hom. 5. in Matth. et Hom. 1. in priorem
Epist. ad Thessal.

Ob. 5. to Sancti jam defuncti preces 38.
nostras audire non possunt, eas prolestim
quas sola mente interiori fundimus. 1. Quia
Solus Deus scrutatur corda et renes, 3. Reg.
c. 8. v. 39. 2. Job. 14. v. 21. De mortuo homi-
ne dicitur: Sive nobiles fuerint filii eius,
sive ignobiles non intelliget. 3. De om-
nibus vita functis sic pronuntiat Sapiens,
Eclesis, 9. v. 5. Viventes sciunt se esse mori-
turos, mortui vero nihil noverunt am-
plius. Ergo inutile et Superfluum
est eos invocare.

Resp. neg. ant. ad ea, que pro-
bationis loco adduntur dicimus, ad id, nunc
Solum Deum propria quidem auctori-
te corda scrutari, ac internas animi

416. cogitationes cognoscere; Angelos vero et
Sanctos ex beneficio et notitia à Deo con-
cepta. Ad 2um et 3^{ium} eadem est
responsio: nisi quis maluerit verba
Eclesiasticis sic exponere; nempe mortuos
instituto naturae lumine propriaque vi
non magis revivere, quae huius aguntur,
quam nos sciamus, quid agant mortui
in altera vita.

Qua porro ratione Beati pre-
ces nostras cognoscant, certo defini-
ri non potest: Sive id fiat Dei revelatio-
ne, sive per species à Deo ipsis impressas,
sive per visionem ipsam beatificam,
sive per ministerium Angelorum, istud
propius inestum est. At dubium non
est, quin Sancti, quae nostra sunt, cognos-
cant, usque, pro amore, quo nos prose-
quuntur, afficiantur. Elias post obi-
tum suum Ioram Regem, datus ad eum
litteris, corripuit, Baralip. 2. c. 21. An-
gelus Raphael offerebat Deo orationes
Tobiae, Tob. 12. v. 12. Jeremias Pro-
pheta, et Onia Sacerdos, iam vita de-
functi Deum deprecati sunt, ut Iudaeos
durissimo iugo, quo premebantur, libe-
raret, 2. Machab. 15. Abraham exul-
tavit, ut videret diem Christi, Joan. 8.
v. 56. id est Verbi Incarnationem. Idem
Batriarcha in Coelis degens novit divitis
Epulonis in inferis cruciatus ac tormen-
ta, Luc. 16. v. 23. Angeli in Coelo sen-
tiunt gaudium super uno peccatore po-
nitentiam agente, Luc. 15. v. 20. Apoc.
8. v. 9. Martyres sentiunt tortores suos
adhuc in terris versari, nondum Sanguis-

Col. p. 26.

nis sui effusi proinas, quas reserunt, Idem. 417.
Certa haec sunt apud omnes et indubitata:
quomodo autem haec omnia Angelis, Pro-
phetis, Patriarchis, aliisque Sanctis cogni-
ta sint, conjecturis duntaxat, non certo
definire possumus. Deum interrogent
Protestantes, si certo haec scire volue-
rint.

Ob. 6to Usus invocandi Sanctos pri- 39.

imum Saeculo quarto invalere coepit, atque tri-
bus primis Saeculis insignitus fuit; adeo-
que contra Traditionem horum primorum Saeculorum
introducitur. Ergo velut haud
toleranda vel saltem inutilis innovatio habenda
est.

Resp. neg. ant. Hujus usus vestigia
Saeculo Saeculo secundo non deesse supra os-
tendimus; equidem non tam frequentia ex
primis his Saeculis occurrunt exempla ac in sequen-
tibus, tum quia paucis illius aetatis Sancto-
rum opera ad nos pervenerunt: tum quia tunc
temporis, furante Tyrannorum persecutione,
Episcopi magis erant solliciti instruendis et ad
Martyrium formandis fidelibus, quam libris
scribendis. Mirum profecto, immo plane ridicu-
lum, quod Protestantes velint Lutherum et Cal-
vinum Saeculo 16to oculatiores fuisse in signos-
cenda trium priorum Saeculorum doctrina et
disciplina, quam tot Praesules, tot Pastores,
tot Fideles, qui immediate post vivere, et a
Majoribus sibi quasi per manus traditam
doctrinam et disciplinam receperunt, et ad
hanc usque diem constanter retinuerunt:
quasi Episcopi, Pastores, Fideles omnes sta-
tim ad rei novitatem turbati non reclama-
rent, si re ipsa novus et insignitus ipsis propo-
situs fuisset Sanctos honorandi et invocandi
ritus. Non patitur facile populus Christia-
nus, ubi de Religione agitur, se ad novos

Angelos vocat
otitia ad
ium cadem
luerit verba
in rem notam
propriaque
huius agitur
ad agant nota
ione Beati
t, certo
iat Dei
Des ipse
lam beati
Anglorum
at dubium
notant, repa
ore quod nos
Elias post de
gem, deis
dip. 2. c. 21. f
Des oratione
Jeremias Bro
jam vita
lunt, ut
nebantur, lib
Abraham
risti, Joan. 8.
ationem
no novit
itus ac tom
ngeli in Co
no peccato
v. 120.
t totos
nondum langu

418. mores ritusque serpente transferri. Si ergo, ut fatentur Protestantes, quarto Ecclesia saeculo plene et absque ulla contradictione confirmatus fuit ritus invocandi Sanctos, dubio procul jam ante invaluerat.

40. Ob. ymo Canone 35. antiquissimi Concilii Laodicensis cultus Angelorum, velut idololatrius prohibetur. In Canonis citati verba: Quod non oportet Christianos, relicta Dei Ecclesia, abire, et Angelos nominare, vel congregationes facere, quod est prohibitum. Si quis ergo inventus fuerit huic occulta idololatria vacare, sit anathema, quia reliquit Dominum nostrum Jesum Christum, et accepit ad idololatriam. Ergo immerito arguuntur Protestantes, quod cultum et invocationem Sanctorum improbant.

Aesp. Dist. ant. Canone p. cultus Angelorum indebitus et ad rebeldes illos et tenebrosos Angelos traditus velut idololatrius prohibetur, conc. cultus Angelorum debitus et licitus, neg. ant. Certè Patres Laodicensi, cum Canone 51. Sanctorum Martyrum cultum, festa et memorias approbant, non possunt Sanctorum Dei Angelorum, qui eadem cum Martyribus gloriam in Coelo participant, et pari cum Martyribus erga nos charitate fervent, venerationem reprobare. Sed, prout jam supra §. procedenti in Aesp. ad object. 4. num. 15. annotavimus, vel damnant haeresim Simonis Magi et ejus sequacium, qui Platonicos secuti, dixerunt quosdam Angelos esse adorandos quasi minores Deos, qui et mundum fabricarunt, et per Prophetas locuti sunt, nec posse ullum placare summum Deum, qui invisibilis est, nisi per hos Angelos. Favet S. Hieronymus, q. 10. ad Algariam, favet et Haymo in hunc Laodicensi Concilio Canonem, qui docent illo eos reprehendi, qui sacrificabant Angelis; nec ab

Col 3 p 25.

his dissentit Theodorctus supra loc. cit. pag 391. 419.
 imò clarissime omnium docet, huc notari Si-
 monianos, qui dicebant, Deum apprehendi non
 posse, sed per Angelos placandum. Huius inter-
 pretationi favet vel ipse citatus Coniubi tex-
 tus, quo damnantur occulta idolatria ser-
 vientes. Favet etiam, quòd certò constat
 ex Epiphaniò heres. 60. et Augustinò heresi 39.
 extitisse olim Hereticos Angelicos, hi dicitos,
 quòd Angelos adorandos, cultuque patrie soli Deo
 debito colendos esse docerent.

Vel memorati Patres, quemadmo-
 dum eo, qui immediate præcedit, Canone
 34.º illos anathemate damnant, qui relictis
 Sanctis Christi Martyribus in Coelò regnanti-
 bus, debitum illis cultum ad falsos heretico-
 rum Martyres, quos inferni gehenna suscepit,
 transferunt: consequenter isto Canone 35.
 illos anathemate damnant, qui relictis Sanc-
 tis Dei Angelis in coelò regnantibus, debitum
 illis cultum traducunt ad rebelles illos et tene-
 briones Angelos inferni accolos, eosque ve-
 nerantur et invocant ad imitationem gre-
 garium Saturnini, Basilidis, Ebionis, Apellis,
 et similibus hereticorum magicis artibus
 ad dictorum, ex Simonis Magi colluvie pro-
 deuntium, quorum meminere Irenæus, Ter-
 tullianus, Epiphanius: unde proxime sequens
 Canon 36.º quasi eodem pertinens, magos et
 incantatores ab Ecclesia eliminat.

Huius ergo Canon Laodicenus non piam quamlibet
 Sanctorum Angelorum venerationem damnat
 ac prohibet, sed eam, quæ patrie dicitur, den-
 tanat, et soli Deo propria est, vel eam, quæ
 damnatis Angelis exhibetur.

Ob. 8.º Invocatio Sanctorum in coelis 41.
 cum Christò regnantium causa est, quòd fideles
 paulatim Desinant Christum invocare; unde

En Canon. Non oportet eos qui sunt Sacer-
 tes, vel clerici, esse
 magos, vel incantato-
 res, vel mathemati-
 cos, vel astrologos, vel
 facere ea, quæ dican-
 tur amuleta, Græcè
 Φυλακτύρια, quæ
 quidem sunt ipsarum
 animarum vincula.
 Eos autem, qui talibus
 utuntur, ejici ex Ecclesia
 iustissimus.

420. plerique fideles peccato ad Christum confugiunt, quamvis tamen nemo nisi per eum ire possit ad Patrem: Nemo, ait ipse, Joan. 14. v. 6. venit ad Patrem, nisi per me. Ergo propter idud periculum, aboleri debet praxis de Sanctorum invocatione.

Resp. neg. ant. Invocatio Sanctorum ipsiusmet Christi invocationem includit: nempe fidelis, qui Sanctorum invocatur, precatur, ut Sanctus ille Christi nomine à Deo petat beneficia, quibus ipse fidelis indiget; precatur, ut Sanctus postulet à Deo, quatenus ex intuitu meritorum Christi concedere velit auxilia quibus indiget is, qui ad Sanctum per preces confugit; ut patet ex eo, quod Ecclesia orationes omnes, quas ad Sanctos dirigit, semper hisse verbis claudit, Per Christum Dominum nostrum.

Fraterèa invocatio Sanctorum in caelis regnantium non est alterius generis, quam invocatio piorum hominum in terris degentium: ac proinde cum ista sicut adversarii fatentur, includat invocationem Christi, ita et illa: hoc est, sicut à piis hominibus in terrâ degentibus nihil aliud petitur, quam ut orent Christum, quatenus per eum nobis ad Patrem aditus pateat, ita nec aliud à Sanctis in caelo regnantibus petitur. Nec obest, si imperiti

quidam eâ, quâ dictum est, ratione Sanctos non invocarent: siquidem Ecclesia eo casu usum

647. 28

illorum non probat: ut quae parochis aliisque curam animarum habentibus injungit, ut fideles doceant, Sanctorum preces eo tantum titulo à Deo exaudiri, quod Christi nomine fiant; ita quod Deo Patri Christi meritum offerant; juxta illud Augustini in Psal. 108. Oratio qua non fit per Christum, non solum non potest delere peccatum, sed etiam ipsa fit peccatum.

Et sane, si usus per se bonus, pius ac utilis sicut est Sanctorum cum Christo regnan-

tiuni invocatio: / aboleri Deberet propter quorum-
dam, aut imperitorum, aut iniquorum hominum
abulum; propter eandem rationem aboleri quoque
Deberet usus Scripturae Sacrae, Sacramentorum,
pluriumque aliarum Sanctissimarum rerum:
haud pauci enim sunt, qui aut pro ignorantia,
aut pro iniquitate, et Scripturae Sacrae, et Sa-
cramentis, aliisque Sanctissimis rebus abutun-
tur.

Ob. 9°. Invocatio Sanctorum con- 42.

traria est bonis moribus; nam 1° favet eorum
errori, qui ob cultum huic aut illi Sancto impen-
sum, sibi pollicentur, se ex hac vita sine pre-
tentia non migraturos. 2°. Docent aliqui
omnia scelera coniliari posse cum Devotione
erga Sanctos, ac praecipue Deiparam. 3°. Non-
nulli putant se Sanctos colere, quamvis Deum
non colant. 4°. Tandem plures fiduciam
suam ponunt in signis quibusdam externis
ad Sanctorum, et praesertim Deiparae cultum
instituti. Ergo propter eas, similesque ra-
tiones aboleri debet invocatio Sanctorum.

Resp. neg. ant. Eclesia Romana

abusus, quorum meminit argumentum, sem-
per damnavit ac etiamnum damnat. immo
in variis Conciliis tanquam abominandam vani-
tatem et superstitionem execrata est et execra-
tur.

2us est infamis calumnia, Eclesia
Romana ab adversariis imparta. Haec Eclesia
probat celebre S. Augustini Serm. 30° effatum:
Martyres honorare, et non imitari, nihil aliud
est, quam mendaciter adulari. atque eodem
modo vult ut B. Virgo Maria colatur, quo Pau-
lus se coli praecipit, dum ait 1. Cor. 4. v. 16. Imi-
tatores mei estote, sicut et ego Christi. Eadem-
que ratione, qua idem Apostolus coli vult
domortuos Eclesia Praepositos Heb. 13. v. 7. ubi
Mementote, ait, Praepositorum vestrorum,

* Inter eos, quos edidit
Siromandus.

422. qui locuti sunt vobis verbum Dei, quorum intrinsecus
exitum conversationis, imitamini fidem. Eule-
sia Romana profitetur nec cum Dei verbo, nec
cum Sanctis Patribus coherere sententiam,
quã afferitur, nullum, qui externum Virgini
cultum exhibuerit, migraturum à vitã, quin
poenitentiam egerit: novit nimirum ex Scrip-
turis, Deum etiam cum irrisione acturum cum
eo, qui de illius mandatorum observatione non
curaverit: Ego autem in interitu vestro ridabo, et
subsannabo vos, Prov. i. v. 26. Optat pia mater,
ut filii sui pro oculis semper habeant proclaram
hanc S. Augustini sententiam*: Poenitentia qua
ab infirmo petitur, infirma est: qua à morien-
te tantum petitur, times ne et ipsa moriatur.
Et ideo dilectissimi, quicumque vult inveni-
re misericordiam Dei, sanus agat poeniten-
tiam in hoc seculo, si sanus esse vult in futuro
seculo.

* Serm. 57. de temp.

Ex his patet, quid ad 3^{ium} dicendum
sit: nempe manifestum esse eos, qui Sanctos
imitari volunt, re verã Sanctos non colere,
ac proinde si non velint Dei mandata servare,
hoc est, si Sanctos non invocent, ut pro ipsis
gratiam obtineant, quã mandata Dei custo-
diant, suisque iniquis habitibus liberentur,
immeritò jactitant, se cultores esse Sancto-
rum.

Jam verò quod spectat ad quartum,
planè falsum est. Scilicet externa devotio-
nis in Virginem Deiparam, aut Sanctos cum
Christo regnantes symbola, quæcumque sint
ejusmodi signa, non alio fine gerantur,
quam ut fideles existerentur ad imitationem
eorum, quos iis exterioribus signis se pro
patronis elegisse profiterentur. Ob eum-
dem quoque et non alium finem, plerique
ex fidelibus dant nomen Societatibus, quæ
in honorem sive Virginis Deiparæ, sive aliorum

Sanctorum creata sunt in Ecclesia Catholica, hoc 423.
est, ideo Sodalitatis ejusmodi inscribi volunt, ut exer-
citiis, quae in eis praescribuntur, ad Sanctorum,
quos se colere profitentur, imitationem pro-
moveantur, et ad sincerum Dei cultum, qui
in ejus amore casto positus est, adjuventur.
In tantum enim sunt veri Sanctorum Sodal-
les, in quantum cum illis Dei gloriam qua-
runt: Ita omnes homines 1: inquit S. Augus-
tinus De catechizandis rudibus c. 19: et omnes
spiritus humiliter Dei gloriam querentes, non
tuam, et cum pietate sectantes, ad unam per-
tinent Societatem.

Ob. 10mo In Ecclesia Romana Sane 43.
ti invocantur tanquam auctores beneficio-
rum, et collatores auxiliorum quae ab ipsis pos-
tulantur, sicut in hymno qui incipit Ave
maris Stella, his verbis Virgo Dei para invo-
catur: Solve vinula reis, profer lumen coecis,
mala nostra pelle. ut alia similia omittantur.
Ergo aboleri debet Sanctorum invocatio.

Resp. neg. ant. Ita verba, Solve
vinula reis, p. intelliguntur de Solutione
per modum cause moralis, non vero per
modum cause physicae. Maria peccatorum
vinula solvit per modum cause moralis,
quia Deum orat, ut propter Christi merita
reis hominibus peccata dimittat: at vero
ipsa non dimittit peccata, prout patet, quod
immediate haec de Solutione per orationem
postea explicentur his verbis: Bona cuncta
posce, Sumat per te preces, qui pro nobis
natus tulit esse tuus. Quod si autem
aliubi in Catholicorum libris quaedam pro-
cum formula legantur, aut etiam in aliqua
particulari Ecclesia adhibeantur, vel po-
tius adhiberi contingeret, quae secundum

424. *speciem modum Sanctos precandi et invocandi
laetius in universali Ecclesia stabilitum ex-
cedere videantur, id tamen Ecclesia Catholi-
ca, quae illas omnino respicit, tribuere haud de-
bet. Nempe nonnunquam per imperitiam
et errorem aliqua in Ecclesiis particularibus
fieri possunt, quae ab Ecclesia Catholica rejici-
untur. ut jam dudum observavit S. Augus-
tinus, lib. 6. De Bapt. contra Donatistas, c. 26.
Quod si nonnunquam in preces aliqua inrepant,
quae sint contra Ecclesiam fidem, ea quotidie
emendantur cura Congregationis de ritibus,
cujus primarium officium est ad vigilare, ut
menda corrigantur; et cavere ne quid Dein-
ceps simile contingat.*

44.

S. Quartus.

*De cultu Crucis Christi et ejus-
dem crucis effigiei, Reliquiarum
ac Imaginum Sanctorum.*

*Cultus seu adorationis nomine huc
idem intelligimus, quod supra De pho se-
cundo de Sanctorum cultu et adoratione in-
telligimus, nempe cultum religiosum,
seu à virtute religionis imperatum, qui
minor sit laevo cultu.*

De cultu Christi Crucis.

45.

Conclusio.

*Crux sive vera, in qua passus est
Dominus, sive picta et sculpta, sive ma-
nim agitatione expressa colenda
est. Tres sunt hujus Conclusionis partes.*

*Prima pars, quae est de verâ con-
ce, probatur autoritate, et usu univer-
salis Ecclesiae, quae ab annò 326. quo Di-
ligentiâ Helena Constantini Imperatoris
matris vera Crux Christi inventa est, Deo*